

до категорії безрецептурного відпуску, як і засоби лікувальної і профілактичної косметики. Тому вибір і консультування з раціонального застосування широкого асортименту ліків, особливо у топічних лікарських формах або косметичної продукції, покладаються на фармацевта, який, завдяки своїм професійним знанням, володіє повною інформацією щодо фізико-хімічних, технологічних, клініко-фармакологічних характеристик лікарських препаратів та ознайомлений з принципами фармацевтичної і косметичної опіки пацієнтів, які мають важливе значення для реалізації засад індивідуалізованої раціональної фармакотерапії.

ДИНАМІКА ВИЛУЧЕННЯ ЕКСТРАКТИВНИХ РЕЧОВИН З ЛИСТЯ КАБАЧКІВ

О. О. Іосипенко, В. С. Кисличенко, З. І. Омельченко

Кафедра хімії природних сполук

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

josya2005@gmail.com

Використання харчових рослин, особливо овочевих, з метою розробки лікарських засобів є актуальним завданням сучасної фармації. До таких рослин відноситься і кабачок (*Cucurbita pepo* ssp. *pepo* L.) родини гарбузові (*Cucurbitaceae*), який походить з Північної та Центральної Америки. Археологічні розкопки доводять, що там їх вирощували ще в 3000 році до н.е. Плоди кабачків входили в трійку найпопулярніших овочів (поряд з кукурудзою і квасолею), які вирощували корінні мешканці Америки - індіанці. Нині їх культивують по всьому світу, на Україні - на території майже 30,8 тис. га та збирають щорічно 543,4 тис. т.

Плоди кабачків здавна використовуються у лікувально-профілактичному, дієтичному та дитячому харчуванні. Завдяки значному вмісту вуглеводів (полісахаридів – до 5,7%, пектинових речовин – 0,28%), вітамінів (аскорбінової кислоти – до 22,7 мг/100г, каротиноїдів - β -каротину, лютеїну, неоксантину, віолаксантину, лактукаксантину, α -криптоксантину, β -криптоксантину, β -каротин-5,6-епоксиду, α -каротину, 9Z- β -каротину і 15Z- β -каротину), хлорофілів (хлорофілів a, a', b, b', феофітинів a, a'), мінеральних речовин (особливо кальцію, калію, феруму, натрію, купруму, цинку) та низькій калорійності (18-20 ккал/100 г) вони знижують ризик серцево-судинних, онкологічних та шлунково-кишкових захворювань, їх рекомендують застосовувати при ожирінні, подагрі, недокрив'ї, хворобах серця і судин, нирок і печінки. Плоди кабачків є чудовою сировиною

для харчової та консервної промисловості. Насіння кабачків завдяки наявності жирної олії пропонують використовувати як замітник олії гарбуза.

Проте листя кабачків, яке є відходами сільського господарства, у фітохімічному відношенні майже не вивчалось.

Особливе місце у дослідженні нової лікарської рослинної сировини займає визначення вмісту біологічно активних речовин, які виявляють виражену фармакологічну активність та є основою для створення високоефективних оригінальних лікарських субстанцій і препаратів. Однією із стадій технологічного процесу їх отримання є етап екстрагування, який визначається властивостями рослинного матеріалу, фізико-хімічними властивостями екстрагенту та біологічно активних речовин, що вилучаються відповідним екстрагентом з лікарської сировини.

Метою даної роботи було дослідження динаміки вилучення екстрактивних речовин з листя кабачків трьох сортів: біло-, жовто- і зеленоплідних, заготовлених у серпні 2018 року в Харківській області. Суху сировину подрібнювали до розміру часток 2 мм. Для достовірності одержаних результатів аналіз проводили на п'яти зразках сировини.

Визначення вмісту екстрактивних речовин проводили наступними екстрагентами: водою очищеною, спирто-водними сумішами в різних співвідношеннях етанол – вода (50%, 70% етанолом) та чистим етанолом (96%). Екстракцію проводили з попереднім настоюванням (1 година) протягом 2 годин при нагріванні. Вміст екстрактивних речовин визначали за методикою ДФУ 2.0, Т. 3, монографія «Полин гіркий».

В результаті проведеного аналізу було визначено вміст екстрактивних речовин у листі досліджуваних сортів кабачків. Динаміку вилучення екстрактивних речовин з листя кабачків наведено на рис.

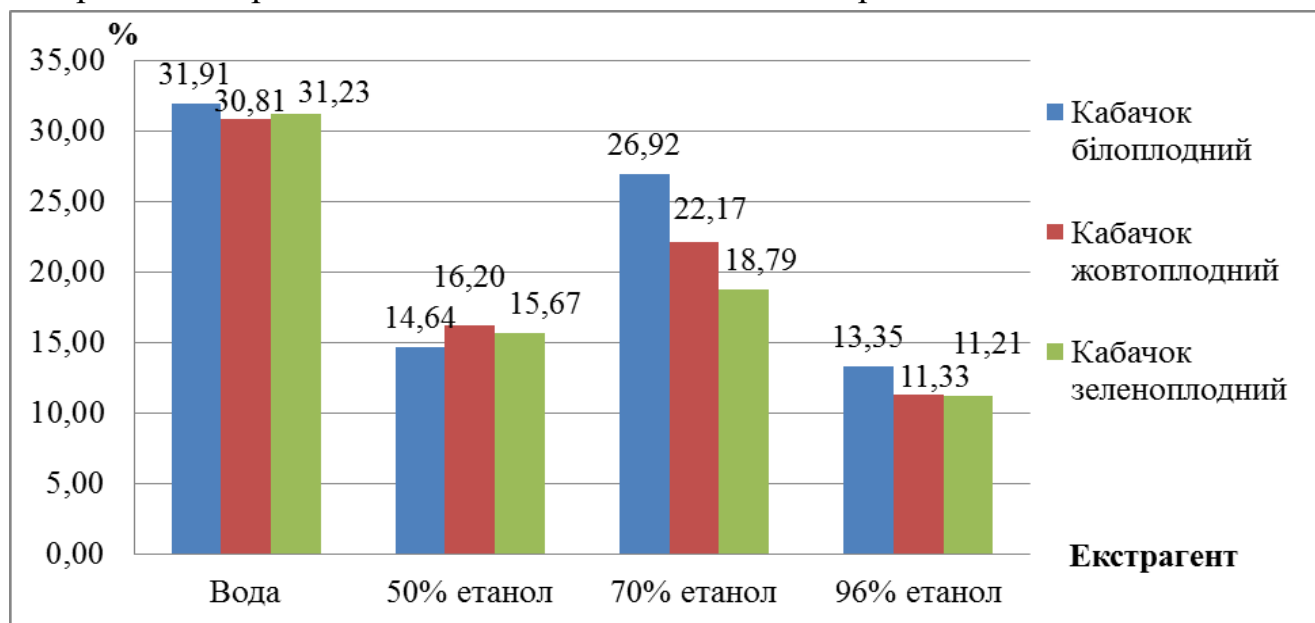

Рис. Динаміка вилучення екстрактивних речовин з листя кабачків

В результаті досліджень було встановлено, що найбільш повно екстрактивні речовини з листя кабачків досліджуваних сортів вилучаються водою, дещо менше 70% етанолом, далі за зменшенням - 50% та 96% етанолом. Це свідчить про домінування у досліджуваній сировині гідрофільних сполук (вуглеводів, глікозидів, амінокислот, карбонових кислот, фенольних сполук тощо), які є перспективними для подальшого вивчення.

Таким чином, повноту екстракції листя кабачків досліджуваних сортів забезпечує вода очищена. Цей екстрагент є оптимальним для розробки технології одержання нового лікарського засобу на основі листя кабачків.

РЕЗУЛЬТАТИ СПОЖИВАННЯ ЗАСОБІВ З ПРОТИКАШЛЬОВОЮ ДІЄЮ В УКРАЇНІ ПРОТЯГОМ 2016-2018 РОКІВ

Д. В. Каліфа, О. В. Ткачова

Кафедра фармакоелектроніки

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

feknfau@ukr.net

Вступ. У сучасній медичній практиці широко використовуються ЛЗ з протикашльовою дією, що пригнічують кашльовий центр, блокують аферентні рецептори трахеї, бронхів і легеневої тканини, стимулюють секрецію мокротиння і підвищує активність циліарного епітелію бронхів і трахеї. Протикашльові препарати широко застосовують при гострих респіраторних захворюваннях та гострих бронхітах при симптоматичному лікуванні кашлю. При різкому припиненні вживання деяких протикашльових препаратів може виникнути «синдром відміни».

Мета даної роботи – визначити об'єми споживання ЛЗ з протикашльовою дією в Україні з використанням АТС/DDD методології в показниках DDDs/1000 жителів/день або DID протягом 2016-2018 років.

Методи досліджень. Для проведення дослідження була використана рекомендована ВОЗ АТС/DDD-методологія, яка застосовується для моніторингу споживання певних груп ЛЗ, що представляють особливий інтерес для суспільства з точки зору медичних, соціальних та економічних наслідків.

Результати досліджень. Згідно з проведеним аналізом визначили, що самими споживаними на рівні країни протягом досліджуваного періоду були препарати бутимірату та леводропропизину. Першу позицію займає МНН леводропропизин, представлений у 2018 році одним торговим найменуванням